

VOLGENS SOMMIGEN CONSUMEREN NEDERLANDERS TE WEINIG EN POTTEN ONNODIG GELD OP

zich in 2003 niet aan de begrotingsafspraken hielden. Nu de Nederlandse overheid diezelfde norm al meerdere keren heeft overtreden, klinkt de roep om begrotingsdiscipline steeds luider vanuit Brussel. Maar bezuinigen in tijden van laagconjunctuur ligt gevoelig. Voor premier Rutte is dat geen nieuws. Gesteggel in het Catshuis over de begroting voor 2013 leidde tot de val van zijn eerste kabinet. Ook in de afgelopen periode verliepen onderhandelingen over bezuinigingsmaatregelen moeizaam.

SUCCESSVOLLE BELEGGER

Ook als het gaat om de handelsbalans staat Nederland in de internationale belangstelling. Nederlanders exporteren al meer dan dertig jaar meer dan zij importeren, zodat een overschot ontstaat op de handelsbalans. In feite zijn deze overschotten vorderingen op de landen die meer uit Nederland importeren dan zij aan producten en diensten teruggeven.



Het zijn deze claims op andere landen die de internationale verhoudingen op scherp zetten. Dat heeft te maken met de andere kant van de medaille. Daar staan landen die meer invoeren dan uitvoeren en bezittingen van de hand doen. Warren Buffett waarschuwde daar in 2003 al voor. In een artikel dat de superbelegger schreef voor het Amerikaanse tijdschrift *Fortune*, stelde Buffett een gedachte-experiment voor om de zaken in perspectief te plaatsen.

Stel dat er twee eilanden zijn die op slechts één punt van elkaar verschillen. Dat betreft de verhouding tussen werk en vrije tijd bij de eilandbewoners. De bewoners van het eerste eiland produceren vol-

doende voedsel om van te kunnen leven. Sterker nog, zij houden iedere dag voedsel over. Toch willen zij in hetzelfde tempo blijven werken. De bewoners van het andere eiland besluiten het voedseloverschot af te nemen. Met minder werken toch hetzelfde kunnen consumeren. Het lijkt een wonder.

In ruil voor het voedsel ontvangt de overwerkende gemeenschap vorderingen op de toekomstige verdien capaciteit van het andere eiland. Uiteindelijk hebben zij genoeg van deze vorderingen opgebouwd om het andere land in te lijven. Niet door het te veroveren, maar door het op te kopen, zo concludeert Buffett.

Het eilandenvoorbeeld is il-

lustratief voor de manier waarop welvaart ontstaat en vergaat. Aan de basis staat productie. Daarna volgt consumptie. Immers, iemand kan vraag hebben naar andere producten als hij zelf iets anders te bieden heeft. Dat kan een product, dienst of een claim op toekomstige productie zijn. Dat verklaart waarom structureel meer consumeren dan produceren op termijn een ongenadig hoge prijs heeft.

NEDERLANDSE BEZITTINGEN IN HET BUITENLAND

Terug naar de open Nederlandse economie. Volgens sommigen consumeren Nederlanders te weinig en potten onnodig geld op. De zuinige consumptie zorgt voor een beperkte invoer vanuit het buitenland. Voor buitenlandse bedrijven betekent dat minder afzetmogelijkheden in Nederland. Aan de andere kant vinden producten van Nederlandse makelij in het buitenland wel gretig aftrek. En met de handel als belangrijkste component van de lopende rekening is een overschot een logisch gevolg. Dat zou ten koste gaan van andere landen.

Op het eerste gezicht is het een aannemelijke diagnose. Nederlanders trekken zich doelbewust op aan andere landen. Maar onderliggend schuilt een andere realiteit. De schuldenberg onder Nederlandse huishoudens geeft weinig blijk van onderbesteding.

Daarnaast zijn het vooral bedrijven die jaar na jaar reserves opbouwen. En dat heeft te maken met de Nederlandse arbeidsproductiviteit die een van de hoogste is in de wereld. Dat maakt Nederlandse bedrijven concurrerend. Voor handelspartners is het een belangrijk signaal om de eigen uurproductie per werkracht op te voeren om tegenwicht te kunnen bieden. Tot die tijd blijft de Nederlandse exportsector een belangrijke groeimotor en weet de BV Nederland belangen te vergaren in het buitenland. Voor premier Rutte zal dat niet altijd even makkelijk uit te leggen zijn.

23 jaar Nederlandse import en export

Het overschot op de Nederlandse handelsbalans (export minus import) is sinds 1990 meer dan verachtvoudigd.

